

Додаток 1
до наказу №13
від 28.03.2025

ЗАТВЕРДЖЕНО
Рішення вченої ради
університету №9/3.2
від 27 березня 2025 року

ПОЛОЖЕННЯ ПРО УПРАВЛІННЯ ДОСЛІДНИЦЬКИМИ ДАНИМИ БЕРДЯНСЬКОГО ДЕРЖАВНОГО ПЕДАГОГІЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1. Положення про управління дослідницькими даними (далі – Положення) в Бердянському державному педагогічному університеті (далі – БДПУ) відображає новий підхід до управління дослідницькими даними (далі – УДД), що базується на цінностях і принципах відкритої науки; формулює мету та завдання УДД в БДПУ; окреслює процеси, функції та відповідальність учасників процесу, основні інструменти та ресурси УДД. Положення є основою для поширення, впровадження й популяризації практики УДД членами спільноти БДПУ.

1.2. Положення розроблено відповідно до законів України «Про наукову і науково-технічну діяльність», «Про наукову і науково-технічну інформацію», «Про авторське право і суміжні права», Розпорядження Кабінету Міністрів України від 08 жовтня 2022 р. № 892-р «Про затвердження національного плану щодо відкритої науки», Рекомендацій ЮНЕСКО з відкритої науки, Директиви 2019/1024 Європейського Парламенту та Ради від 20.06.2019 р. щодо відкритих даних та повторного використання інформації державного сектору, Політики відкритої науки БДПУ та інших регламентаційних документів БДПУ.

1.3. Мета положення

Бердянський державний педагогічний університет (далі – БДПУ) визнає дослідницькі дані цінним результатом наукової діяльності, який потребує належного управління протягом усього життєвого циклу. Це Положення має на меті забезпечити ефективне, етичне та стале управління дослідницькими даними відповідно до принципів FAIR (Findability – відшукуваність, Accessibility – доступність, Interoperability – сумісність, Reusability – багаторазовість) та CARE (Collective Benefit - спільна користь, Authority to Control - право на контроль, Responsibility – відповідальність, Ethics - етика), а також вимог грантодавців, національних і міжнародних ініціатив з відкритої науки.

1.4. Завдання Положення:

- запровадити уніфікований і етичний підхід до управління дослідницькими даними для дослідників БДПУ на всіх етапах дослідження;
- підвищити усвідомлену відповідальність дослідників за якісне управління даними шляхом впровадження практики створення, впровадження та оновлення планів управління дослідницькими даними (Планів УДД);
- гарантувати, що дослідницькі дані є надійними, захищеними, доступними та керованими протягом усього життєвого циклу – з урахуванням юридичних, етичних, законодавчих, договірних та фінансових вимог, а також відповідно до принципів FAIR і CARE;
- сприяти дотриманню політики відкритої науки, дослідницької доброчесності та міжнародних стандартів при роботі з даними, зокрема в межах партнерських проєктів, грантових програм та міждисциплінарних досліджень.

1.5. Сфера застосування

Положення варто застосовувати разом із Політикою відкритої науки БДПУ, яка регулює загальну політику університету щодо практик відкритої науки. Положення поширюється на всіх дослідників БДПУ: науково-педагогічних працівників, наукових працівників, здобувачів вищої освіти та інших працівників, які здійснюють дослідження в межах університету або з використанням його ресурсів чи фінансування.

2. ОBOB'ЯЗКИ УНІВЕРСИТЕТУ

2.1. БДПУ бере на себе зобов'язання:

- забезпечити дослідників консультаціями, інструкціями та підтримкою з питань управління даними;
- надавати необхідну інфраструктуру, сховище для активних даних та шаблони планів управління даними;
- забезпечити навчання та підвищення кваліфікації з питань відкритої науки, дослідницької етики, інформаційної безпеки та ліцензування;
- здійснювати щорічний перегляд та оновлення цього Положення відповідно до міжнародних стандартів і внутрішньої політики.

3. ОBOB'ЯЗКИ ДОСЛІДНИКІВ

3.1. Відповідальність за управління дослідницькими даними несе керівник проєкту або відповідальна особа, визначена в рамках дослідження. Усі члени дослідницької групи повинні дотримуватись принципів належного управління даними, включаючи:

- планування збору, зберігання, резервного копіювання, обміну та архівування даних на всіх етапах дослідження;
- забезпечення захисту персональних, конфіденційних або чутливих даних відповідно до чинного законодавства, міжнародних стандартів, етичних норм та Політики відкритої науки БДПУ;
- документування всіх процедур роботи з даними, зокрема через Плани управління дослідницькими даними (ПУДД);

- надання відкритого доступу до дослідницьких даних, коли це можливо та де це не суперечить етичним, правовим або договірним зобов'язанням і не несе шкоди чи ризику;
- зазначення метаданих, ідентифікаторів (DOI, ORCID, ROR), ліцензій на використання даних;
- повідомлення відповідального підрозділу університету про місце зберігання даних та відповідальних осіб, особливо у випадках завершення проєкту, завершення співпраці або зміни посадового статусу відповідальної особи.

4. ПЛАН УПРАВЛІННЯ ДОСЛІДНИЦЬКИМИ ДАНИМИ (ПУДД)

4.1. Підготовка ПУДД є обов'язковою для:

- усіх науково-дослідних проєктів, що фінансуються коштом зовнішніх джерел (національних чи міжнародних);
- дисертаційних робіт на здобуття ступеня доктора філософії;
- проєктів, ініційованих структурними підрозділами БДПУ (ініціативні кафедральні тематики), якщо це передбачено рішенням Вченої ради.

4.2. План управління дослідницькими даними. План УДД (Додаток 1) є невід'язною частиною технічного завдання на наукову (науково-технічну) роботу або додатком до реєстраційної картки.

4.3. ПУДД повинні оновлюватися відповідно до ходу проєкту. Після завершення дослідження оновлена версія зберігається в інституційному репозитарії.

4.4. Відповідальність за оновлення та подання остаточної версії ПУДД несе керівник проєкту або призначена відповідальна особа.

5. ПУБЛІКАЦІЯ ТА ЗБЕРІГАННЯ ДАНИХ

5.1. БДПУ рекомендує використовувати репозитарій Zenodo (спільнота BDPU Open Science <https://zenodo.org/communities/bdpu-science/>) для довготривалого зберігання та публікації дослідницьких даних.

5.2. За потреби дозволяється використання галузевих або міжнародних сертифікованих сховищ, що відповідають міжнародним стандартам (наприклад, з реєстру [re3data.org](https://www.re3data.org/)).

5.3. Мінімальний рекомендований термін зберігання становить щонайменше 5 років, або довше, якщо цього вимагають умови грантів, публікацій чи галузевих стандартів.

6. ПРАВА, ЕТИКА ТА БЕЗПЕКА

6.1. Усі дослідники зобов'язані дотримуватися вимог законодавства щодо персональних даних, авторських прав та ліцензійних обмежень.

6.2. Дані, що містять конфіденційну або персональну інформацію, мають бути належним чином захищені (анонімізація, шифрування, угоди про конфіденційність).

6.3. Всі публікації даних повинні супроводжуватися чіткими умовами ліцензування (наприклад, CC BY 4.0, або CC0).

7. ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ТА ПІДТРИМКА

7.1. Координацію політики УДД здійснює науково-дослідна частина у співпраці з бібліотекою БДПУ.

7.2. Консультації з питань ПУДД, вибору репозитаріїв, ліцензування та застосування принципів FAIR/CARE надаються через навчальні заходи, інструкції та індивідуальне консультування.

8. ПЕРЕГЛЯД ТА АКТУАЛІЗАЦІЯ

Це Положення підлягає перегляду не рідше одного разу на три роки або за потреби. Зміни затверджуються наказом ректора БДПУ.

Додаток 1

Шаблон Плану управління дослідницькими даними

1.1 Адміністративна інформація	<i>Назва дослідження; Якщо є – номер державної реєстрації; Керівник; Якщо є фінансуючий орган (МОН, НФДУ тощо); Тип проєкту (phd / внутрішній / грантовий)</i>
1.2 Опис дослідження	<i>Стислий опис мети, методології, методів і очікуваних результатів дослідження</i>
1.3 Ключові слова	<i>4-6 слів або словосполучень, які описують тематику дослідження.</i>
2.1 Джерела даних	<i>Вказати, чи будуть створені нові дані, чи використані наявні (з відкритих джерел, архівів тощо)</i>
2.2 Типи та формати даних	<i>Опишіть типи даних, які планується зберігати, та відповідні формати файлів.</i>
2.3 Обсяг даних І контроль якості	<i>Приблизний обсяг зібраних даних у Мб/Гб/Тб. Уточнити частоту оновлення. Яким чином забезпечується якість даних?</i>
3.1 Іменування файлів	<i>Вкажіть принцип найменування файлів, щоб забезпечити зручність навігації та пошуку.</i>
3.2 Метадані	<i>Які метадані супроводжують дані: README, опис змінних, одиниць вимірювання тощо.</i>
4.1 Доступність	<i>Чи будуть дані відкритими для інших дослідників? Якщо так – де саме.</i>
4.2 Конфіденційність	<i>Опис способів захисту персональних або чутливих даних.</i>
4.3 Ліцензії	<i>Вкажіть, яка ліцензія буде застосована до відкритих даних.</i>
5.1 Термін зберігання	<i>Мінімальний термін зберігання даних після завершення проєкту.</i>
5.2 Знищення	<i>Як планується знищення або вилучення даних після завершення терміну зберігання.</i>
6. Інфраструктура	<i>Опис платформ і сервісів, які використовуються для зберігання та резервного копіювання.</i>
7. Етичні вимоги	<i>Чи потрібна інформована згода, схвалення етичного комітету тощо.</i>
8. Поширення даних	<i>Як і де будуть використані дані після завершення дослідження.</i>
9. Інше	<i>Згадки про політики, стандарти та принципи, що застосовуються.</i>

Дата

ПІБ
Електронна пошта